

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutam ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdeknél.

A magyar ipar fejlesztése.

Irta: **CSITÁRY BÉLA** országgy. képviselő.

Tisztában vagyunk azzal mindannyian, hogy ha önálló állam akarunk lenni, első sorban az államot gazdaggá, anyagilag függetlenné és így ellentállásra képessé kell tennünk, mert a hogy a háborúhoz három feltétel szükséges: pénz, pénz és harmadszor is pénz, épp úgy egy állam önállóságának, amelyért való küzdelem ugyancsak egy — bár vér nélküli — háborúnak tekinthető az európai koncertben, előfeltétele az állam financiaiis meghatalmasodása jövedelmekben, a polgárok erősödése vagyonban, vagyis röviden: pénz, pénz és harmadszor is pénz.

A mult napokban alkalmas volt a szabadelvű tábor egy nyugalmazott hatalmasságával utazni, aki egyebek között azt mondta hogy mi magyarok — sajnos — egy dekadenciában levő nemzet lévén, mindenki arra törekszik, hogy az államot a maga részére úgy, ahogy legjobban tudja, kihalásáig.

Valóban ezen rövid program teljesen rávall a szabadelvű politikára és rávall az eddigi iparfejlesztési methodusra is.

Milyen más benyomást tesznek Kossuth Ferenc miniszterünknek a költ-

ségtetés alatt mondott szavai: „az ipar a legnagyobb nemzeti vagyont jelent”

Ha e két tételt egymás mellé állítjuk, azonnal láthatjuk, hogy az első a gyáva lemondás rezignációja és hazafiatlan gúzés politikája, a másik pedig a remény, küzdés és bizalom jelszava a jövőben!

Ugy is van! Az ipar fejlesztése hazafias irányban, egy oly téma, amelylyel az államot, a nemzetet is gazdaggá, hatalmassá lehet tenni és ami e kérdésnél politikailag a legfontosabb: függetlenné és ellenálló képessé tehetjük az államot, vagyis az állami létünk fentartására szükséges hármassal feltételt szerezhethetjük meg.

De csakis akkor, ha iparfejlesztésünk hazafias irányt követ és nemcsak azt tűzi feladatául, hogy minél több kémény füstölögjön.

Éppen most készül a törvényjavaslat az iparfejlesztés érdekében, azt hiszem időszerű, ha e részben nézeteimet elmondom.

Kétségtelen dolog, hogy államunk első sorban agrikulturnál állam és így logikus következménye az iparfejlesztési törekvéseinknek, hogy a magyar iparnak karöltve kell haladnia az agrikulturnál, vagyis olyan ipart kell teremtenünk első sorban — és kizárólag, amíg ezen a téren

tennivaló egyáltalán van — amely ipar az ősterményeinket do! — fel.

Ilyen még nagyrészt feldolgozatlan és külföldi piacra szoruló ősterményünk a gabonaféléken kívül egy egész sorozat: u. i. fa, gyapjú, selyem, kender, len stb.

A statisztika rideg adatai szomorú bizonyítékát nyújtják annak, hogy gyapjunk ma majdnem teljesen kivitelre szorult és olyan államokba viszik, amelyek nemcsak a maguk termelte gyapjút teljesen feldolgozzák, de a magyar gyapjút is kívül nagymennyiségű gyarmati és más világrészi gyapjura szorúlnak.

A mi iparpártolásunk eddig sajnos nem a saját államunk érdekeit szolgálta, hanem céltalanul azt tűzte talán feladatául, hogy idegen államok nyereszterményeit dolgoztassa fel és azoknak teremterményeit jobbat néltünk is, miután a mi nyereszterményeink talán már mind feldolgozásnak örvendenek és külföldi piacra nem is szorúlnak!

Csak példának hozom fel, hogy gombamódra teremnek a különféle gyapotot feldolgozó gyárak és ami a legesodátosabb a dologban, olyan pénzes emberek létesítenek gyapotfonó, szövőgyárakat állami hathatós támogatás, szubvenció, adóelengedés, kamat nélküli kölcsön, ingyen telkek adományozása mellett, akik-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Alkalmi költemény.

Aranyos bölcső reny
Ott a Mura partján
Angyalok fekszik bent,
Mosoly ül az ajkán.
Fenséges Mamaja
Féltő gonddal őrszi,
Fenséges Papája
Gyönyörködve nézi.
Szeretettel néz rá
Egyellen fiára,
Ki a szemefénye,
Úlve, boldogsága.
„Jer ide Erzsikém,
Azt mondja Alajos,
„Jer, nézd meg Kunócskát,
Mily édes, aranyos.
Hogy mosolyog ajka,
Mint ragyog a szeme,
O lesz Európa
Legszobbb hercege.”
A fenséges Mama,
Nagyon, nagyon boldog,
Szíve örömeiben
Hevesebben dobog.
Még ölelik ketlen
A drága Kunócskát,
Messze hallik amint
Vigan ezt danolják:
„A haza színarany,

Termete déleg,
O les: majd a
Föld felszínén
A legszobbb herceg.”

K. P.

Budapesttől Kelenföldig.

(Szinhely: a budapesti központi pályaudvar. Utazók, kisérők, létezők, vasutasok, szobtolvajok, árusok, hordarok.)

Fridolin: (családapa, Nem utazik, csak kiséri Cirkvenicára utazó családját. A váróterembe előre becsátja a mamát, Józsi, lkát, Ferit, Rozinát, Pistit és Bözsit, ez utóbbit a dada karjain, aki állandóan rázza a csörgettyűt. Ő maga utoljára akar belépni. Izgatott és izzadt.) Siessünk, siessünk!

Portás: (megszámolja a családöt) Egy, kettő, három, . . . kilenc. Kérem a jegyeket megmutatni!

Apa: (elfojtott méreggel) Tessék. (Morogva) Azelőtt ez sem kellett.

Portás: (megszámolja a jegyeket) Ez csak hét jegy.

Apa: (bekiált) Várjatok! (A portáshoz) Kérem, a legkisebb gyerekeknek nem kell jegy.

Portás: Akkor is még egy hiányzik.

Apa: (sápadtan) En nem utazom, csak kisérem őket.

Anya: (kikiált) Fridolin, gyere már! Csöngetnek.

Portás: (hidegen) Ha be tetszik akarni menni, tessék perronjegyet váltani.

Anya: (ismét kikiált) Fridolin, Fridolin!

Feri: (apjához jön) Pápa, gyere, lekésünk!
Apa: (reszkette a méregtől) Itt a hatosa! Ide azzal a perronjeggyel.

Portás: (hideg gunnyal odaadja a perronjegyet) Tessék beszélteni. (Nem veszi észre az apa gyilkos tekintetét.)

Apa: (Eszébe jutnak a pakkok, visszaugrik a váróteremből) Huszonhatos hordár! Huszonhat!

Huszonhatos hordár: (színe világát sem látja).

Apa: (ordít) Huszonhat! Hur-hor-hosz-huszonhat!

Hordár: (lihegve és görnyedve huszonhat, azaz pardon — tizenegy csomag súlya alatt.) Itt vagyok.

Apa: Erre, erre. (Bemeleg. A tömegben alig tudja fölfedezni családját, a csörgettyű hangja után végre rátalál.) Átkozott perronjegy. Perronjegyek nőjjenek a hasában, aki kitalálta. Huszonhat erre! Mind együtt vagytok? Pisti merre van? Pisti! (Kibál) Pisti!

Pisti: (apja háta mögött röhög, de nem szól.)

Apa: Pisti! (Ordít) Pisti! (Mégfordult és észreveszi Pisti röhögő arcát. Pofonüt) Nesze, komédiázni!

Pisti: (bög).

Perronportás: (komolyan) Ne tesik lyarmazni. (Belcsönget Apa fülébe) Kelenfeld, Adonyi-Zabolcs, brmmrrrr . . . Fiume fele a gyorsvona t azonnal indul. Jobbra, harmadig vagány.

Apa: (befogja fülét) Menjünk. Siessünk. (Mégfogja a felesége kezét, ez Józsiét, Józsi lkát s így tovább, Pisti a dada kötenyét, dada a csörgettyűt s ekként szétszakíthatatlan láncban furrák magukat a kitóduló tömegbe).

Tömeg: (kitódulva): Hohó! Kérem, kérem!

Mai lapunk 4 oldal.

00000467

nek ugyan mindegy lenne, hogy hazai terméket dolgoznak-e fel, vagy külföldit, miután ők csak pénzüket kívánják forgatni és jól kamatoztatni.

Vajjon kinek van ilyen vállalatból haszna? Az államnak adóalap teremtés tekintetéből? Hiszen ha összeadjuk azt, amit a gyár élvez és kap, az adóalap sok évre nagyon gyenge lábón áll s ki tudja azután is hogyan lesz?

Azt mondják szociális szempontból helyes és hasznos az ilyen gyáralapítás! Hát ezen haszon ugyanaz lenne, ha gyapotgyár helyett gyapjút feldolgozó gyár létesült volna. de szeretnék én egyszer betekintést nyerni egy ilyen szociális kérdést megoldani hivatott idegen österményt feldolgozó számadásaiba, hogy vajjon a kifizetett bér és fizetés hányadrészben jut a magyar állampolgárok, mint munkások és alkalmazottak részére és hányadrészben külföldi munkavezetők, szakértők, hivatalnokok részére, akik állami támogatás mellett jól megszédvén magukat, eszük ágában sincs itt is maradni.

Haszna van igenis a tőkepénzesnek, aki a milliót szaporítja, kamatoztatja, kisebb gondja lévén annál, hogy ő e részben valami hazafis vagy szociális kérdést is oldjon meg. Elég hazafiság tőle, ha felveszi a szubvenciót, élvezi az adóelengedést, elfogadja az ingyen telket és megszédve magát, kimegy a külföldre pénzével, ahonnan jött.

Reflexiók egy ünnepséghez.

Nemcsak a keresztény lapok, de már az Esti Újság is észreveszi, hogy furcsa idöket élünk Magyarországon. Hiába jött fel a nemzet vezércineg kormányra léptével a nemzeti szabadság napja, a sötétség vadjai, a nemzeti élet sirásai szíveszompolyogtak a színtérre s éhes ordításuk betölti az országot.

Mikor a császári önkény fekete fátyollal

Hordár! Ne lökdössön az ur! Jaj! Tizennyolcas erre! Kérem, Fiume felé megy most? Hallja, ne szoriton! Nagyvárad felé mikor indul? Jaj a tyukszemem! Mari! János: Erre! No, ez már mégis sok! Hopp! Pardon! Arpi, hol vagy? Mórickám, vigyázzál az aranyórádra! Lassan, ne toljának! Záli, a hat thürkisztes nyokláncodat dogálj be! Gyonszoritanak! Phüh! Jaj! No! Mit akar a zsebemben? Rendör! Pardon! Na, ma már mindenki gyorsvonaton utazik?

1. utas (fő s alá futkos a vonat mellett): Tizenötös! Tizenötös!! Tizenötös!!! Ti— . . . (Bereked.)

2. utas (detto szaladgál, minden kupéablakon benéz, némelyik kocsi felülgrik, végigtörtet rajta s a másik oldalon leugrik): Regina! Hol vagy Regina? (Beleütöközik 3. utasba): Hopp, pardon! Regina!

3. utas (utáná néz): Bolond.

2. utas (visszahörög): Bolond az ur!

3. utas (utáná fut): Tessék a névjegyet!

2. utas (ijedten tovább fut): Köszönöm, nem kell. Regina!

3. utas (megvetően): Szamárl.

Házaló (dudol): Regina-a-a . . . Tessék legyezöt venni! Legyezöt! (Forgatja a legyezöt). Regi-i-na-aaa . . . Legyezöt!

Újságárns Tessék újságot venni! (Házalóhoz, nyelvt kiöltve): Bee!

Házaló (kupánüti a legnagyobb legyezövel az újságárust): Legyezöt!

Ápa (miután háromszor végighuzta családját a vonat egész hosszában, most észreveszi, hogy hordárjuk bemászott egy kocsiába): Eire, erre! (Arra huzza a láncot).

Hordár (nem talál helyet s átmegy egy

borította be egünket, e sakályok vig napokat éltek. A nemzet létele azonban mint haragos villám csapott közénk. De a megdöbbenés csak napokig tartott. A Piklerék, Jászi Oszkárok, Bródi Ernök, Bihari Mórok s a szabadműves páholyok többi öntudatos vakondjai megint előjöttek s fáradhatatlanul dolgoznak a lelkek megmérgezésén. „Nálunk ezidőszentn lehetséges — írja a nevezett újság ünnepi cikke — hogy egy szervezett had, politikuskok, pártok, egyesek és társaságok, politikai célt követvén, nyíltan kiállanak a piacra s mosdatlan szájjal leszólják és becsmértik történelmi multunk hagyományait. A nemzet minden szentjéről leszedik a keresztvizet s szentségtörő kézzel tépik a nemzet glóriáját — fennen dicsekedvén, hogy ők milyen vakmerő legények, milyen hetyke fenegyerekek.

A nemzeti létnek minden biztosítéka nekik bagolyvár, a melyet föl kell dálni. Minden szentély, a hová buzdulni, okulni és épülni jár a nemzeti lélek, nekik penészes zug, a melyet föl kell robbantani. A magyar szabadságnak minden ősi erődje, a mely mindenha hátárt vetett az önkénynek és az elnyomásnak, nekik a reakció tanyája, amelyet el kellene söpörni a föld színéről. A magyar történelem nagyjait sutba vetik, hogy helyettesítsék új apró szentekkel, a kiknek maguk felé hajlik a kezük. Főre a magyar alkotmánnyal és felre az ezereves nemzeti szabadsággal, hogy helyet adjunk annak a szabadságnak, a melyet az abszolút császári felségjog és a vörös reakció sürget! Főre a nemzet szentjeivel s avassuk sérthetetlenül a lelkiismeretlen kalandor-politikat, mely csufolja a nemzetet és a hazafiságot s magasztaljuk föl szentté e gyaluzatos politikát és patronusát: Kristóffy Józsefet!

Jaj annak, a kit a népjogok e szerencselovagjai magukkal szemben találnak. Kitalálták a piszkolódások egész új szótárát s szennyes áradatot zuditanak mindenkire, a ki mást mond, mást gondol és mást hisz, mint a mit ők hirdetnek. Zsarnokok, a kik föltétlen hatalommal akarnak uralkodni nemcsak az anyagi világban, hanem a lelkieken is. Más vélemény és más fölfogás ne legyen, csak az, a melyet ők diktálnak. A ki nem hisz Kristóffy urnak megváltó küldetésében és a nagyhangon kürtölt jelszavak föltétlen üdvözítő voltában: az bujjon el; szünjön meg, párologjon el, niut a kámfor, bujdosson ki a világból. Mert mindenki, a ki másképen gondolkodik a világ soráról, a magyar nemzet hivatásáról, multjáról, jelenéről és jövőjéről: a ki ragaszkodik e nemzet megszentelt hagyományai-

hoz, nagyjaihoz, szentjeihez, hőseihez, vértanuihoz, multja dicsőségéhez és jövője reményeihez: az mind kivétel nélkül bagoly és varju, zsaroló népnnyuzó, fosztogató és zsákmányoló, borkabátos, martalóc, rabló, fekete gróf, feudális oligarká, tulipános gazember, vagy mindezek bérlet szölgája, huligán, kuli és kuvasz, süket és vak, tányér- és talpnyaló, sápoló, inas és lakáj, nép zsirján hizott, nagyurak morzsáin élösködő, tőkkel ütöt, gaz, buta, ázsiái, rabtartó, pribék.

Ez a szennyes áradat hömpölyög most a magyar közelet mesgyéjén — mind szélesebb mesgyét keresve magának, szabadon és korlátlanul. Es mégis panaszokodnak, hogy nincs elég szabadság. Vajjon melyik ország és melyik társadalom túrné el azt, hogy így garázdálkodjanak a nemzet érzelmeiben, sértve minden kegyeletet és sárral dobálva minden törekvést, a mely tisztelet érdemel?”

Es e szennyes áradat, a laikusra nézve elképzelhetetlen arányban elterjedt szociáldemokrata sajtó révén leszivárog a legkisebb faluba is. Oriási veszedelem ez: nagyobb, mint a mit az abszolútizmus ökle zudított ránk. A császári önkénnyel sokszor megbirkóztunk már, nem is fog rajtunk soha eröt venni, de ebbe belepusztultunk. A legnagyobb hazafiumi munkát végzi tehát az, aki megértve a nemzeti veszedelem nagyságát, oda áll a gátra s azt mondja: míg egy csepp vér mozog bennem, én nem engedem, hogy népemet megmérgezze e nemzetközi mélety. Addig dolgozom, szervezek, kapacitálok, oktatok, s kongatom a vészharangot, míg csak hirmondója is el nem tűnik községem talajáról e gaz hajtásnak.

Tisztelet adassék tehát és elismerés Csákvár derek plebánosának, aki a szent kereszténység és a haza nagy érdekei iránt hevülöt lélekkel áll azon a helyen, a hova őt az isteni Gondviselés állította. Ugy áll ott, mint aki el van szánva, hogy inkább belepusztul, de örhllyet el nem hagyja, aki inkább kezét hagyja levágni, mint a zászlót elejtse.

Ez a benyomás vésödött lelkembe, mikor tegnap végig néztem azt az ünnepséget melyet a csákvári kath. nép tartott Szent István tiszteletére. Megható bucsujáras volt ez az ünnepély a szent király emlékéhez, ahol megteletek a lelkek a keresztény Magyarország iránti szeretet melegével s látva a lelkesülést, melylyel az ottani értelmiség az egyszerű munkásnéppel egybeolvadt, azt gondoltam magamban: bárcsak lenne nekünk sok RácZ Andrasunk, mindenütt ilyen értelmiségünk s

másik kocsiába s ott egy fölkébe, ahol azonban már egy ur ül, berakja a tizenegy csomagot).

Ápa (nem találja a hordárt, levonszolja a a családót a kocsiból s a hordarral ellenköz irányban egy másik kocsiába mászik). Huszonhat! (Ordít): Huszonhat!

Hordár (nem hallja).

Ápa (tovább ordít).

Hordár (keresi a családót): Fene egye meg. Kalauc: Tessék beszállni!

Ápa (kiráncigálja a családót egy kocsiból): Huszonhat! No itt van? Hová az ördögbe vitte a csomagokat?

Hordár: Ide, ide. Gyorsan. Kérem a pénzt.

Ápa (betuszkolja a családót s maga is fölmege a kocsiába a titálon ellenére; de vesztére, mert a vonat megindul.) Hopp! Hej, megálljunk! (Nem állnak meg.)

Anyá (ajulásba akar esni, de az apa hátbaüti, hát nem ájul el, csak sikolt): Jesszus!

Feri: (ujjongva) Apus is velünk jön! Apus is velünk jön!

Apus: (pofonüti) Ne!

Feri: (csodálközik és tenyerével letakarja a pofonit.)

Hordár: (az induló vonat mellett szalad s bekiabál) Kérem a pénzt! Huszonhatos!

Ápa: (kidob neki egy koronát.)

Hordár: (ökleivel intget) Smucig dísznő! Tizenegy darabért!

Ápa: (sápadtan törülközik) Most fizethetek egy jegyet Kelenföldig és rá a büntetést. Ostoba hordár! (Lerogyik a kanapéra.)

4. utas: (Kétségbeesve néz ki az induló vonatból s nem hiába, mert egy hordár szalad oda és felnyujtja neki az ablakba a koffertjét, a

4. utas megragadja a koffert az ablakon át s be akarja emelni, de a koffert nem fér be) Szent egek! Most tarthatom ezt így Kelenföldig! (Tartja úgy Kelenföldig, hol az egyik, hol a másik kezével, hol mind a kettővel.)

Utasok: (röhögnek rajta.)

4. utas: (kidugja fejét az ablakon, hogy ne lássák szegényét; egy terebélyes fa ága pedig jól képen üti) Jaj, csak már Kelenföldön volnánk!

Ápa: (benn a kupében bután bámul a levegőbe).

Rozina: Papa, mit nézel?

Papa: Elmenj innen, mert . . .

5. utas: (aki bennszorult a család kupéjában a legbenső helyre. Magában) Ezek is Fiuméba jönnek? Akkor jól nézek ki. (Fölszisszen, mert Jözi s tyukszemére hág): Kérem a lábam . . .

Jözi (az 5. utas lábára néz, de mivel nem lát rajta semmi különöset, kinéz az ablakon s közben taktusra tiporja az 5. utas lábát tovább, a vonatkafatolás taktusában olvassa a kint látható hirdetések): Ma-ut-ner, Ma-ut-ner, Szallic. Nincs töb-bé ko-pasz fej, A-gu-lár, A-gu-lár . . .

5. utas (jelöki őt a saját maga lábáról): Kérem, a lábam! Nem loptam!

Jözi: Miért nem? Papa, ez az ur meglökött.

Papa: (egyszerre) Hadd lökjön.

5. utas: Igen, mert a tyukszememről nézi a hirdetések.

Ápa: Csak már Kelenföldön lennénk!

(A kávéval telt ecetes üveg fönn a polcon feltűnés nélkül felül és kilyukad. A kávé az 5. utas fejére kezd diszkrétén csöpögni.)

5. utas (azt hiszi, hogy légy, és fejét rázza.)

Kávé (állhatatosan tovább is csöpög.)

5. utas (megint megrázza a fejét hogy el-

a kath. népnek ilyen szervezetsége, akkor nem kellene féltetni sem a kereszténység, sem a magyarság jövőjét.

Csákváron egész sora van azoknak a szervezeteknek, melyeket a keresztény Magyarország nagy érdekei iránti szeretet hívott létre: virágzó kath. kör, kath. legényegyesület, ifjusági egyesület, keresztény munkásszervezet, takarékmagtár, keresztény jellegű hitelszövetkezet, sőt Cecilia egyesület is, melynek egyszerű munkásokból álló derék tagjai Reichenbach Ferenc főtanító vezetésével mellett ötször szerepeltek az ünnepségen s ugyan-csak megérdemelték a kapott tapsokat.

A plebános mellett ott áll az az értelmiség, a mely megértette, hogy neki milyen fontos szerep jut a nagy nemzetmentő munkában. Nagy lelki gyönyörűséggel hallgattuk *Deák* Lajos főszámvevő rövid, de keresztény érzést lehelő megnyitóját s *Czermann* József számtartó alapos tanulmánnyal összeállított, nagy gondolatokban bővelkedő felolvasását, melyben kimutatta, hogy nemzeti létünket, fenállásunkat a kereszténységnek köszönhetjük s a végén nemcsak híveivel buzditott az egyház sziklájához s a nemzeti eszményekhez való ragaszkodásra. *Holtay* Ferenc segédjegyző ünnepi költeményt szavalt, szépen, lelkesen. Az ünnepi beszédet *Csics* István főreáliskolai hittanár mondotta.

Az ünnepséget társasvacsera követte a kath. kör tágas, díszes termében, ahol sok lelkes, kath. szellemű magyar érzéstől áthatott felkészített hangzott el

A sz. István-ünnepség évek óta ismétlődik Csákváron s így megvalósult ott Steiner püspök nagy lelkének vágya, aki e megye területén, — „Szent István szétadott sírja körül,“ — új lángra akarta szítani minden szívben az első magyar királyi tiszteletét, hogy így népét kereszténységében s magyarságában megerősítse.

Igy dolgoznak Csákváron azokon a gátakon, melyek megövják a népet az „Esti Ujság“-ban is emlegetett szennyes áradattól, mely már megyénk jórészt is elöntötte piszkos hullámaival. Vajha a főlemelő példa tette serkentene azokat is, kik még most is, a „tettek hő nyarában oly gyáványan alusznak“ s kiket sem a sakályok üvöltése, sem a vészharang kongása nem tudott eddig talpra állítani.

ÜJDONSAGOK.

— **Szent István napja.** Borongós időben, de a résztvevők igaz lelkesedésével folyt le tegnap az a magasztos ünnep, mely Szent István király városában hosszú idő óta otthonossá lett. A processió nemcsak fényes volt, hanem a ragyogó egyenruhákat láttuk, hanem a hívek igaz, őszinte buzgóságát is. A processió után megyéspüspökünk ragyogóan szép szentbeszédet tartott, magásra emelve azokat a dicső tulajdonságokat, amelyek a nagy királyt ékesítették. Az erkölcs emberének nagyságát változtatta, a ki a kereszténység alapján állva hitközl és Krisztus parancsai szerint élt. Ugyanerre buzdította hathatós szavaival híveit is. Különösen pedig az intelligenciát, hogy vezére és istápolója legyen a magyar népek minden ügyében. Az ünnepi beszédet szent mise követte, a melyet szintén a megyéspüspök celebrált. 1 órakor pedig diszkrét adott a főpásztor, a melyen vendégeit köszöntötte fel, viszont Széchenyi Viktor főispán a házigazdára emelte poharát.

— **Egyházmegyei hir.** Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök Chay Antal hitoktatót megbízta a váli plebánia összes ügyeinek vezetésével.

— **A Dunántúli Dalosszövetség Székesfehérvárott.** A Dunántúli Dalosszövetség — alapszabályaihoz híven — minden második évben dalünnepet és annak keretében dalos-versenyt rendez, még pedig minden alkalommal más-más városban. Az ezidei dalünnep, amely most e hó 18—20. napjain folyt le, Nagykanizsán volt. Már 1904-ben szőba került az a terv, hogy a mostani VII. dalünnepét Székesfehérvárott tartsa a szövetség, de akkor a nagykanizsaiak megelőzték bennünket. 1908-ban azonban — most már feltétlenül bizonyos! — Székesfehérvárott lesz a VIII. dalünnep. Havranék József kir. tan., Székesfehérvár polgármestere ugyanis, amidőn a helybeli dalosegyesületek vezetői arra felkérték, a legnagyobb örömmel fogadta ezt a tervet. És azonnal

meg is írta a dalosszövetségnek, hogy őt ünnepélyesen meghívja Székesfehérvárra. Mivel a polgármester a mos lefolyt nagykanizsai dalünnepén egészségi viszonyaira való tekintettel meg nem jelenhetett és a meghívást személyesen is ismételni nem volt módjában, az ő megbízása folytán Rauscher Béla és Ketskés Elek képviselték őt és teljesítették a személyes meghívás udvariassági tényét. A dalosszövetség — mint tudósítónk jelenti — Rauscher és Ketskés lelkesedést keltő beszédei után a legnagyobb örömmel határozta el, hogy a legközelebbi *dalünnepét* (1908. június végén, vagy július elején) Székesfehérvárott tartja. Méltán amidőn ezt a hírt olvasóinknak tudtal adhatjuk, mert bizton reméljük, hogy Székesfehérvár közönsége a legnagyobb lelkesedéssel fogadja a hazai kultúra művelése körül már eddig is elévülhetlen érdemeket szerzett Dalosszövetséget.

— **Merénylet egy plebános ellen.** Megdöbbentő gonoszság történt szombaton este Biatorbágyon. Neumayer Ferenc a székesfehérvári egyházmegyéhez tartozó Biatorbágy plebánosa az éjjeli órákban Biáról, a hol Gerébly Imre főszolgabíró látogatásán volt, kocsin hazafelé ment, midőn a vasuti nagyhid alatti átjárón keresztül mentek s utjuk egy mély ösvényen keresztül vezetett, valaki az új sőtétébe az ut melletti bokorból rálőtt és bal halántékán megsebesítette. Fegyver nem levén a plebánosnál, nem találta tanácsosnak, hogy a puskával ellátott ember üldözésére menjen, gyorsan hazahajtott. Másnap jelentést tett a főszolgabírónál. A csendőrség nyomban megindította a vizsgálatot, de a gyanun kívül semmi pozitív alapon nem támaszkodhatván, a bűnöst mindezeideig nem keríthették kézre. Gyanu Oszfalk József-re, vagy annak hozzátartozóira háramlik. Oszfalkot ugyanis, a ki községi bíró volt, rövid idő előtt Gerébly főszolgabíró felfüggesztette állásától s helyette Tagscherer Józsefet választották meg. A szerencsétlen ember azt vélte, hogy az ő felfüggesztése egyedül a plebános iniciatívájára történt, a ki ugyanis

hajtsa a legyet, de mivel a légy érthető okokból nem röptül el a fejéről, ellegyint kezével a feje fölött: Disznó légy! (Legyint.) No! (Feje bub-jára csap. Megnézi kezét. Feltekint. Felugrik.) Ez már igazán borzasztó! De kérem tisztelt család, nem látják, hogy a kávéjuk rám folyik?

Anya (felugrik): Jesszusom, a kávé! Dada, maga marha!

Dada: De keziccsókolom . . .

Anya: A drága, finom kávénk! Most mivel etetjük Bőzít Fiuméig?

5. utas: De mi lesz a kabátommal? Ni, csupa kávé. A gallérom is csupa kávé. A fejem is csupa kávé.

Anya (Bocsánat!)

5. utas: Az nem elég!

Anya (zsebkendőjével itatja le az utas hátáról és fejről a kávéját): Bocsánat! Igazán nem tehetünk róla. A dada . . .

5. utas: A dada, a dada. Tessék megfizetni a kabátomat. Tegnap vettem tizenégy forintért. A gallérért nem számítok fel semmit.

Anya (felocsudik kábultságából): Mi az?

5. utas, Anya, Dada és Gyerekek (egyszerre magyarul): Mi az?

Anya (befogja fülét): kezdem nem érteni. (Elhaló hangon): Bocsánom meg, uram.

5. utas: Szívesem, csak tessék megfizetni a kabátomat. Tegnap vettem tizenöt forintért.

Anya (elővesz egy tizkoronást): Tessék, nem adhatok többet. Hat gyermekem van.

5. utas: Akkor minek utaznak Fiuméba másodosztályú gyorsvonaton? De hát, Isten neki, tekintettel a nagy családra. (Zsebre teszi a tizkoronást. Magában): Nem rossz üzlet. Tegnap vettem, az igaz, a zsvásáron kettő húszért.

Kalauz hangja (a szomszéd szakaszban): Kérem a jegyeket!

Anya (arca nemzeti színt játszik): Most, most. Mit csináljak? (Fölvillan a szeme. A jegyeket Anya kezébe nyomja, sug neki valamit s kioson a kocsi végén levő magánfülkébe, melynek riglje „zárva-nyitva“ jelzést forgat.)

Kalauz (belép): Kérem a jegyeket.

Anya (rákvörösösen átadja s csendesen néz az 5. utasra, hogy el ne árulja őket).

5. utas (jóakarattal pislant és hallgat. Magában): Öt forintért — miért ne . . .

Kalauz (dolgát végezvén, tovább megy).

Anya (fölleleklizik es hálásan mosolyog az 5. utasra): Köszönöm, uram, köszönöm. Igazán pechünk volt. A férjem . . .

5. utas (gunyos jóakarattal): Kérem, kérem, szót se érdemel. Tudom . . .

Anya (sértődötten): Kérem, ne tessék rólnok rosszat gondolni! A nagy sietségben . . .

5. utas (mint fent): . . . férjem benn rekedt a kocsiában, pedig csak el akart minket helyezni . . . Tudom . . . ismerem . . .

Anya (dulva-fulva, de jobbnak látja elhallgatni).

Anya (teglavörösösen besompolyog): Hála Istennek! Elment. Csak egyszer Kelenföldön legyünk.

Anya (sugva): Köszönd meg ennek az urnak, hogy nem árult el minket.

Anya (rángatja az 5. utas kezét): Köszönöm, uram, ezerszer köszönöm.

5. utas (gunyosan legyint): Tudom, tudom. *Anya* (meghökken, de Anya megrángatja a kabátját, hát ő is csak elhallgat a dologgal).

(A vonat fűtvent.)

Család és 5. utas (elfohászokodnak): Végre!

(Berobognak Kelenföldre. A vonat megáll.)

5. utas (másik szakaszban keres helyet s talál is. Gunyosan végig néz a családon s áthurcolkodik).

Anya (végigcsókolja a családot, jó tanácsokat ad, dada karját titokban megcsipi, s leszáll). A vonat előtt megáll s ott az ablakon keresztül bucsuzkodik mindaddig, míg a vonat tovább nem indul): Pá, pá! Két hét múlva jövők én is! Pá! Jók legyenek, gyerekek!

Anya (a kávéval tarkázott zsebkendővel integet).

4. utas (a vonat megállásakor az ablakon kívül látogatott táskáját leejti, aztán lerohan, de mire odaér, egy hordár már fölkapta s viszi kifelé): Hohó, hordár, vissza!

Hordár (nem hallja, csak szaiad tovább. 4. utas utána, ordítva. Nagy nehezen elcsipi a hordárt, nehéz küzdelem árán kiszabadítja a táskát s rohan vele vissza a kocsiába. Hordár kiabál): Kérem a táskát!

4. utas: Felszólítottam én magát? Nem ejthetem én ki a koffereimet, mikor akarom és ahol akarom?!

Hordár (magában mormog valamit).

4. utas (jó hogy nem hallja, mert bizonyosan pofon ütne a hordárt.)

Vonat (elindul).

Anya (megleszi, míg a jegyszedő vasutas elmegy a kijárattól, akkor aztán kisurran. Villányoson bevágta a fővárosba és Csalányinál felhajt négy pohár augusztinert, miközben azon tőri a fejét, hogy estére Óbudába menjen-e, vagy a Waldmannba).

a főszolgabíróval jó barátságban van, holott Neumayer plébános a legtávolabbról sem érdeklődött az úgy semmiféle fázisa iránt. A gyanunak tápót ad az a körülmény is, hogy Oszfalk néhány évvel ezelőtt az utcán a legdurvább támadásokkal illette a plébánost, amiért egyik ellenfelelét, akivel perben állott, nem büntették meg oly súlyosan, mint ahogyan ő szerette volna. Amint most, úgy akkor is a plébánost okozta az őt ért kellemetlenségét, hogy a főszolgabíró és szolgabíró barátsága révén neki ellensége.

Biatorbágyon óriási az izgatottság az esett miatt. A lakosság mód nélkül fel van háborodva, mert plébánost rájogva szereti s az egy-két izgága embert kivéve, akik állandóan tüzelnek Neumayer ellen, mindenki a legnagyobb szeretettel és tisztelettel ragaszkodik hozzája.

— **A katonaság köréből.** A budapesti honvédekademiából a székesfehérvári m. kir. 17-ik honvédegylovezredhez hadnagyokká kinevezettek Rónay István, Borosjenői Jenei Jenei István, Szentmarjai Lajos Árpád; — 17-ik uhlánuszredhez hadnaggyá kinevezettek: Deibachi Zech Szilárd. — A honvéd hadapródiskolát végzett növendékek közül a székesfehérvári m. kir. 17-ik honvéd gyalogezredhez hadapródliszthelyettesé kinevezettek: Stolzenberg Alfréd, Székely Dezső, Komornik Lóránd, Kálmán Imre, Hindi Szabó László, Schlenmier Ödön. — A bécsi Theresianum intézetből a cs. és kir. 12-ik uhlánuszredhez Konstantkóvi Svetko János hadnaggyá nevezettek ki.

— **Kinevezés.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Urbán Máriát a tárnoki állami kisdudovóhoz ovónőnek nevezte ki.

— **A nagykanizsai dalünnep.** Csak röviden számolunk be mai számunkban a Nagykanizsán tartott dalünnepéről; röviden azért, mert még utóbb vissza kell térnünk. Mint legutóbb jeleztük a Dunántúli Dalosszövetség ezen VII. dalünnepének versenyében való részvételre a helybeli D. V. dalárda is jelentkezett. Aki ismeri a dalárdát mostani szervezőjét, tagjainak szorgalmát és kitűnő hanganyagát, az a legszebb reményekkel várta a verseny eredményét. Bár e remények csak részben váltak valóra, mégis a legnagyobb elismerés és dicséret illeti az érdemes dalárdát, főként annak vezetését és karnagyát, Jámbor Zsigmondot. A vezetését helyes érzéssel a második, a műdal-csoportban pályázott a babérért. E csoportban még két dalárda, u. m. a Keszthelyi Iparosok Dalköre és a Komáromi Róm. Kath. Egyházi Énekkar versenyzett egymással. A pálmát ugyan a zsűri a Keszthelyi Iparosok Dalkörének ítélte; de a második díjat (egy értékes serleget) a mi D. V. dalárdánk hozta el. A sikerrel tehát meg lehetünk elégedve, annál is inkább, mert a fejlődés a dalárdában észrevehető és éppen ezért szép reményekre jogosíthat bennünket. Az első, a nehéz műdal-csoportban a Pécsi Polgári Daloskör nyerte el az első díjat, a vallás- és közokt. miniszter 500 kor. értékű, gyönyörű serleget, a harmadik, népdal-csoport győztese a Siklósi Polgári Daloskör lett.

— **A Fehérmegyei Irodalmi és Közművelődési Egyesület** f. hó 19-én rendkívüli közgyűlést tartott Bicskén. Jelen volt az egyesületnek mintegy 80 tagja (az összes tagok száma százon jóval felül van.) A gyűlés módosította az egyesület alapszabályait az egész megyére, illetve a fiókokra vonatkozólag. E szerint, hogy ez versengésre ne adjon okot, az egyesületnek meghatározott székelye nincs, csak a fiókoknak. A fiókok saját ügyeiket maguk intézik, jelentést tesznek azonban — a zavarok elkerülése végett — a központi vezetőségnek minden ténykedésükről. A gyűlések a jövőben más-más helyen tartatnak. Az alapszabályok módosítása után, a megüresedett, illetve még be nem töltött három állás tölthető be. Al-előnknek Perczel Ferencné (Baracska), pénztárosnak Mohácsy Gyula, biz. tagnak Heitay Jenő sárbogárdi főszolgabíró választották meg. Szóba került még az egyesület hivatalos lapjának dolga.

Erre vonatkozólag az a megállapodás történt, hogy az egyesület még nem elég erős arra, hogy maga adjon ki lapot. Mihelyt azonban anyagi ereje engedi, céljainak szolgálatára folyóiratot indít. Addig is megkéri a megyei újságoktól, hogy nemes céljainak elérésében segítsék, támogassák. Kéri az egyesület ez uton is tagjait, hogy mivel működését már szeptember havában megkezdte, tagdíjaitak szíveskedjenek megküldeni, mert a részvételre csak — a megküldendő — a fizetést igazoló tagsági jegy jogosít. Ugyazint a könyvjárlók is csak a fizetés után küldetik meg. A tagsági díjak Mohácsy Gyula pénztárhoz (Bicske) küldendők. Tagul jelentkezni a titkárnál lehet (Csabdi), a ki készséggel nyújt felvilágosítást az egyesületről, fiókok alakításáról, s minden az egyesület körébe vágó dolgról.

— **Szent István ünnep és a kereskedők.** Öszinte elismerés és dicséret illeti meg a helybeli kereskedőket. A kereskedelmi alkalmazottak kérésének engedve ugyanis egyakarattal elhatározták, hogy üzleteiket egyáltalán nem nyitják ki. A szép elhatározást tettel is bebizonyították, és a közönség éppen nem ítődött meg rajta. Ime! egy kis jóakarattal mindent a lehelyesebben lehet megoldani. Reméljük, hogy a vasárnapi teljes munkaszünetet most minél előbb megvalósítják kereskedőink.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazok, kik felejtethetetlen jó anyánk temetésén résztvettek, koszorút küldöttek, fogataikat a temetés tartására rendelkezésünkre bocsátották, fogadják ez uton is soha meg nem szűnő hálaikat és őszinte köszönetünket. A gyászoló Schmidl család.

— **Zeneiskola.** Tomm Béla zeneiskolájának VII. évfolyamánál f. évi szept. hó elsején nyitja meg. Jelentkezni lehet *hegedű, gordonka, zongora és ének* tanszakokra.

A növendékek hangszerük oktatásában az orsz. m. kir. Zeneakadémia tanterve szerint hetenként háromszor részesülnek.

Tudjij bármelyik tanszakon *havi 10 kor.* *Beírásí* díj 4 kor.

Magánórák megbeszélés szerint. Beiratkozni lehet naponként d. e. 10—12-ig, d. u. 3—5 óráig az iskola helyiségében, *Lakatos-utca 12. sz. I. cselet.* — Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál **Tomm Béla** zenetanár.

— **Esküvő.** Ehrlich Edgár bécsi lakos, kereskedelmi alkalmazott f. hó 19-én esküdtött örök hűséget Zilzer Manó helybeli kereskedő szép és kedves leányának Rózsikának.

— **Tüntetés.** Sokaknak feltűnt tegnap az ünnepi processió alkalmával, hogy az a tengeri tömeg, a mely a Szent István király napján tartani szokott ünnepi körmenetet körülövezni szokta — az idén mintha megtizedelve lett volna. Sokan a hűvös, szeles időnek tudták be ezt a körülményt, mások szerint azonban jelentős részük van ennek előidézésében a cucilistáknak, a kik mindent elkövettek arra nézve, hogy hűveiket a nagy király tiszteltétől távol tartásák. No lám! hát mégis csak kibukik a szög a zászlóból. Olyan gyakran és olyan élesen hallottuk hangoztatni, hogy a szocializmusnak semmi köze a vallási meggyőződéshez s a hazaszeretethez sem akarja az emberek lelkéből kiirtani. Legalább a mi balekjaink szerették ilyenformán védelmezni magukat — s ime! egy-két esztendő mulott csak el, s a mi jóra való, tisztességes fehérvári népünk, a mely mindig hűve volt hazájának is, vallásának is, ma már egy részében tüntetni akar azzal, hogy neki nem kell a haza, se a hit eszméje. Tüntetés ellen s másokat is annak megtevésére ösztönöz. Hiába, a ki a pocsolóba beleindult, minél tovább marad benne, annál mélyebbre süllyed. Mekkora vakság, mily lelki züllöttség kell ahhoz, hogy valakit egy pár görbélábú zsidógyerekek a szamarak és majmok osztályába degradáljon. No de jól van ez így! Eljön még a kiábrándulás ideje s a konkoly sem keveredik a tiszta buzával.

— **Névváltoztatás.** Sitzer József gánti illetőségű bajai lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel szításra változtatta.

— **Egy kis leány halála.** Borzalmas halál jutott osztályrészül Müller Károly szárazréti lakos hentesmester kis leányának. Mülleréknél szokás szerint, pénteken este disznóőrözés volt. A disznó kopasztásához szükséges forróvizet, hogy kéznél legyen a konyhaajtóban helyezték el. Müller Ká-

roly két éves kis leánya a konyhából az udvarra akart jönni, miközben megcsuszott és a forróvízzel teli dézsába esett. A sulyos égési sebeket szenvedett gyermeket beszállították a városba, a hol dr. Molnár József kerületi orvos vette gyógykezelés alá. A gyermekek azonban nem lehetett segíteni, mert a szenvedett égési sebek következtében, tegnapelőtt délután meghalt. A kis hullát, miután a halál okát egész határozottan nem lehetett megállapítani, dr. Molnár József felboncolta.

Több oldali felszólítással van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy hetenkint csütörtök, péntek, szombat és vasárnap a felvételeket személyesen esz-közlöm. Szigeti és Társa fényképész, Székesfehérvár. Kossuth-utca 9. sz.

— **Villámcsapások.** A szombati zivatar meggyezerte sok kárt tett s a villám több helyütt lecsapott. A nadapi templomba, a mely tavaly épült s egyike a megye legesinosabb templomainak, egy éjjel kétszer is beütött a villám. Mind a kétszer a toronyba ütött, az első alkalommal a tetőzetet rongálta meg, a második pedig a szép új toronyórán csinált nagy pusztítást. — Érdemes villámcsapást hallunk Sárszentmihályról, a hol szintén a templom toronyába csapott be, onnan a templomba s annak födemét lyukasztotta összevissza, még pedig mindenütt apró gömbölyű, mely lyukakat szakított. Végül a torony alsó részén kiszökött a szabadba.

— **Végzetes játék.** Egy kis fiu végzetes balesetről értesít bennünket polgárdi levelezőnk. A Polgárdihoz tartozó Lászlómajorban gróf Battihiányi Lajos birtokán, Svéda Lajos bérsgazdának négy éves Lajos fiacskája, több hasonlókoru pajtásával bemászott az uradalom gazdasági szerkamrájába. A gyermekek a kevékötél készítő géppel kezdtek játszani. Alig fordult azonban egy-kettőt a gép kerekre, máris rémes sikoltozás zavarta meg a játékot. A kis Svéda Lajos keze bebecsuszott a gép fogai közé, amelyek négy ujját tőből leszakították. A sulyosan sérült kis gyermeket beszállították a helybeli Szent-György kózkórházba.

4091.900.

Önkényes hagyatéki árverési hirdetményi kivonat.

A székesfehérvári kir. törvényszék, mint telekvisi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint néhai Lakatos Károly és Lakatos Istvánné önkényes hagyatéki árverési ügyében a székesfehérvári kir. törvényszék területén levő Székesfehérvár sz. kir. város határában fekvő, a székesfehérvári 2264 sz. betében A. 1. sor 8898/2 és 2. sor 8998 hrszám alatt felvett széles földi és kis holdas telek alatti dűlőbeli szántókra együttesen 1864 kor. kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltetett és annak megtartására határidőül 1906 évi szeptember hó 13 napjának délelőtti 11 órája a kir. törvényházban, földszint 53. számú szobában kitűzetik, azon hozzáadással, hogy a fentebb körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladhatók.

Árverezni óhajtok tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át mint bántapénzt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. tc. 42. §-ban jelzett árfo-lyammal számított óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez letenni, a vagy a bántapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átseglyáltatni.

Székesfehérvár, 1906. évi június hó 13-án a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Chapó

kir. törvényszéki bír.